

Humanitært arbeid på Haiti

Nøkkelen til et bedre liv

Kjell Bjørgvin Nilsen

I Haitis hovedstad Port-au-Prince hjelper Stiftelsen Prosjekt Haiti fattige barn. Utdanning viser seg å være selve nøkkelen til et bedre liv. Den norske psykologen Kjell Bjørgvin Nilsen forteller fra det givende arbeidet.

GODE VENNER: Psykologspesialist Kjell Bjørgvin Nilsen sammen med Guirlande og Soyowana ved Petit Troll.

Stiftelsen Prosjekt Haiti ble opprettet av Ingvill K. Ceïde og Nina Bønå høsten 2000. Psykologspesialist Kjell Bjørgvin Nilsen har vært medarbeider i stiftelsen siden sommeren 2002.

Haiti er det fattigste landet på den vestlige halvkule. Landet er den første frie svarte republikk, og ble selvstendig i 1804. Siden den gangen har det gjennomgått en rekke revolusjoner og statskupp. Landet, som er på størrelse med Hedmark fylke, har nærmere 9 millioner innbyggere, og er et av verdens tettest befolkede. Forventet levealder er i underkant av 53 år.

Stiftelsen Prosjekt Haiti er en frivillig, humanitær og partipolitisk nøytral stiftelse som ønsker å bedre livssituasjonen for fattige barn på Haiti. I første omgang har vi startet opp en barneskole i Portau-Prince, *Petit Troll*, hvor barn fra et slumområde får faglig og medisinsk oppfølging. Planen er å utvide prosjektet til også å omfatte en helseklinikk for lokalbefolkningen i området hvor skolen vår ligger.

Hjelper sårbart demokrati

Økonomisk drives *Petit Troll* først og fremst som en fadderordning, med innsamling av penger fra organisasjoner, skoler og barnehager. Styremedlemmene jobber på frivillig basis, og inntektene går utelukkende til drift av stiftelsen. Vi har i dag drøyt nitti barn i prosjektet, og tretten lokalt ansatte. Til fem av elevene våre har vi kjøpt plass i en ungdomsskole. I Norge jobber vi med undervisning og informasjonsarbeid om bistandsarbeidet vårt og om situasjonen på Haiti. Vi henvender oss til barnehager, skoler og høyere utdanningsinstitusjoner. Målsettingen er å skape engasjement og bevissthet om fattigdomsproblematikken på Haiti, særlig hos barn og ungdom.

Over halvparten av befolkningen er analfabeter, og utdanning har vært lavt prioritert. Dagens konflikt på Haiti er basert på sosiale og økonomiske ulikheter, hvor en liten fransktalende elite (under 5 %) kontrollerer en enorm del av ressursene, mens majoriteten av svarte, kreolsktalende haitianere lever i ekstrem fattigdom. Sult er i dag en av de største truslene. Aids er utbredt, og offentlig infrastruktur fra helsetjeneste til vann og strøm er mer eller mindre ikke-eksisterende.

I 2006 gjennomførte Haiti demokratisk valg, men landet er fortsatt i en svært sårbar situasjon, preget av blodige konfrontasjoner mellom voldelige bander og ulike politiske fraksjoner. President Rene Preval vant valget med 51 prosent av stemmene. Prevals parti *Lespwa* – Håp – er landets største, men har likevel ikke flertall i Senatet eller i Deputertkammeret. Myndighetene under Preval klarer ikke fullt ut å kontrollere de væpnede gruppene som fortsetter med sine overgrep mot sivilbefolkningen. Dette til tross for at FN har en fredsbevarende styrke i landet. FN-styrken har hatt en vanskelig oppgave, også fordi det stedlige politiet er preget av ineffektivitet, korrupsjon og kriminalitet.

Dagens politiske situasjon oppfattes som noe mer stabil enn tidligere, men det er fortsatt enorme utfordringer i forhold til de ulike politiske fraksjonene, ikke minst kriminaliteten som hindrer sosial, politisk og økonomisk utvikling og vekst. En fortsatt sårbar sikkerhetssituasjon innebærer også mangel på investeringer i landet og fortsatt stor fattigdom generelt.

Port-au-Prince, Haiti

Språk: Fransk og kreolsk

Areal: 27 750 km²

Innbyggertall: ca 8,9 millioner

Les mer: www.prosjekthaiti.no

Ungdomsklubb og kvinneprosjekt

Prosjekt Haiti driver også en ungdomsklubb ved skolen. Deltakerne her er fra fjorten år og oppover, og holder på med idrett, film, radio, fotografering og dans. Ungdomsklubben har et samarbeid med ungdomsorganisasjonen *Tvibit* i Tromsø, som blant annet har sponset den med filmkamera. *Tvibit* donerte også penger slik at lederen av ungdomsklubben, en haitiansk mann på 23 år, i sommer fikk dra til Tromsø som deltaker på Internasjonal Filmfestival for ungdom. Ved denne festivalen møtes ungdom fra hele verden for å jobbe med film. Ungdommer tilknyttet *Tvibit* har også vært ved *Petit Troll* og hatt sommerskole for våre ungdommer sammen med noen av våre frivillige medarbeidere.

Sist høst startet vi opp kvinneprosjektet *Mama Troll*, et nettverk for mødre og kvinnelige ansatte ved skolen *Petit Troll*. Formålet er å engasjere kvinnene i lokalsamfunnet til å styrke sin posisjon. Nettverket vil jobbe med områder som kvinnene selv har definert som viktige, som skrive-, lese- og yrkesopplæring, helse og ernæring, politikk, konfliktløsning og miljøspørsmål.

Det overordnede målet er å styrke kvinnenes sosiale og økonomiske posisjon. Kvinnene har selv ansvaret for å gjennomføre de planlagte aktivitetene, noe som sikrer lokalt eierskap. Med støtte fra Norad har vi ansatt to lokale kvinnelige ledere. Prosjektet består av en base på åtti høyt motiverte kvinner som ønsker å skape et læringsmiljø hvor de får mulighet til egenutvikling og til å delta i utviklingen i samfunnet generelt.

I vår var undertegnede på *Petit Troll* sammen med to studenter ved Høgskolen i Bodø, sykepleier Freddy Joe Johnsen og førskolelærer Titten Stensland. Begge tar videreutdanning i miljøterapi, og gjennomførte et eget opplegg for barna ved skolen, *Mestring gjennom idrett*.

Å gjennomføre praksis i miljøterapi i en så annerledes kultur ble en spennende og lærerik utfordring for studentene. Til tross for språklige barrierer har barn og ungdom på Haiti store likhetstrekk med norsk ungdom. Barna på skolen viste stort engasjement, og trivdes godt sammen med de to norske studentene. Stiftelsen Prosjekt Haiti har hatt elever både fra videregående skoler og fra universitet og høyskoler på hospitering, og ønsker at flere studenter skal kunne få praksisopphold ved skolen.

Psykolog i humanitært arbeid

Det er viktig å opparbeide seg kunnskap om lokale forhold for å gjøre en god jobb i prosjekter som disse. Slik kan man bidra uten å bli overkjørende eller skape større problemer enn de som allerede foreligger.

Jeg underviser i utviklingspsykologi, noe som er svært interessant. Ulikhetene mellom i-land og u-land er store, og handler først og fremst om økonomiske forskjeller og muligheter. Jeg opplever både elever og ansatte ved skolen som imøtekommende og fornøyde med den innsatsen som gjøres av medarbeiderne ved *Stiftelsen Prosjekt Haiti*. Det samme gjelder deltakerne i kvinneprosjektet *Mama Troll*.

Mitt hittil siste opphold på *Petit Troll* måtte dessverre avbrytes før tiden på grunn av opptøyer og krigstilstander. Opptøyene denne gangen handlet om at folket fortviler over at regjeringen ikke tar ansvar for sultproblemene etter at matvareprisene har steget enormt de siste to årene. Over hele landet demonstrerte folk mot regjeringen. Når folket går til aksjon på denne måten, melder også kriminelle bander seg inn og gjennomfører ran, plyndringer og drap. På denne måten spres enda mer frykt og angst i et allerede plaget område av verden.

Likevel: Vi gleder oss allerede til neste besøk ved *Petit Troll* i Port-au-Prince, Haiti.